

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Ó-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. ó. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezelik.

KIADO-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Marosvásárhely, január 17. — A Kazinczy tiszteletére rendezett estinapnyelvi gróf Bethlen Farkas ő mga, következő beszéddel nyitotta meg:

Egy nagy fontosságú emléknep megülésére gyűltünk egybe tisztelt honfitársaim! a derék Kazinczy Ferencz századik születési éve megünneplésére, ki nem karddal, nem ágyu és puská dőrejjel küzdött; s így nem egy király fölött ülünk százados ünnepet, ki a hon segélyével lön nagygyá, hanem az uttörő bajnok, a költő felett, ki a hazát emelte, ki szeretett nyelvünket ezelőtt csaknem egy századdal kezdte a kifejlődés magasabb polcára emelni, s alapját úgy megvetni, miszerint az a miveltség azon fokára jutott, melyen jelenleg áll.

S ezzel szebb érdemkoszorút tűzött halántékára, mint az a hódító, ki sok ezereknek élén a nyers fegyverrel hont szerez; szebb mint azon fejedelem, ki hódítványában jó törvényeket alkot, mert mindezeket ok nélkül hódították és ok nélkül szerkesztették, ha azon nemzet, melyért ezt tették, nyelvet elhanyagolta, vagy még el is felejtette, s ezzel nemzetiségét levetkezte.

Kazinczy csak is nyelvünk művelésével foglalkozva, ennek nemestését, tokeletesbítését tűzte ki egyedüli életfeladatává, látnoki szemekkel belátván: mikép az anyanyelv elhanyagolásával csökken a nemzetiség csökkennén ez, vége a szeretett hazának.

Vannak, kik ezen kérdésre: mi a nyelv, mi a nemzeti-ség, haza? így felelnek: a jöllét, a jöllét, s azt állítják, hogy ez a dolog sarka. Azonban — hitem szerint — nincs egészen igazuk: mert nem a jöllét egyedül alapítja meg ezen fogalmakat, s teszen egy hazát kedvessé.

Hiszen Island jéghegyei közt, terméketlen hósvatagokon a legzordonabb égály alatt is léteznek emberek, kik ragaszkodnak azon földhöz, melyen születtek, élnek, és őseik sírdombjai közt járkálva, meghalni is csak ott szeretnek, kik tiszteletre méltó együgyűségükben így szólnak: Az egész világ legyen a világpolgár, s mivel születte földön vágynak ki nem elégíthette, a kénytelenség szülte nagy hazában osztozók India kincseiből, nem irigyljük — mi ragaszkodunk kised hazánkhoz, hőhegyeinkhez, terméketlen bérceinkhez, s azokból igyekezzünk a lehetőségig kifejtetni életlőségünket: csak nyelvünket hagyják meg és nemzetiségünket ne bolygassák: a hó és jégvirágok közt is megterem számunkra az, mi szívünk előtt mindenek fölött kedves. — Ha így szól a mogorva, hidegvérű izlandi, annál erősebben valja ezt a melegebb véralkatu magyar faj, ki elszánt odaadással ragaszkodik hazájához, de csak egy oly hazához, mely magyar haza, melyben szeretett nyelvén, edes hangján szólhát — s nemzetisége önméltóságában a törvényesség korlátai közt szabadon működhetvén, azt mint gondolatja és tetteinek irányadóját vezéressága gyanánt háborítlanul követheti.

Ilyen hazáért él s hal a magyar, ellenben ha más szerkeztet, az unalmassá válik előtte, mert a nyelv, nem az ő

nyelve, s bármily virágzó alakban mutatkozzék is az: sőtét szinben tűnik föl előtte, s elégtelenségét őszinteségénél fogva el nem titkolhatja; annyira szokásává vált az üdvet vagy vész, melyben részesül, csak egyedül magának és nem másnak tulajdoníthatni.

Ezen jellemünket sokan, — mint separatisták külön-ködsét nevelésének találják; pedig ha jól fenekére néznének a dolognak, átláthatnák, hogy nyolczszáz éve annak, mióta ezen magyar módorú önboldogításunk a hosszas szokás által természetünkbe vált. És miért? azért, hogy csak ezen nemzetiségünkhez ábrándos ragaszkodás, melynek főtényezője nyelvünk volt, forrasztott annyira össze, hogy minden idegen beavatkozások ellenére, sikerült elődeinknek annyi viharos századok lefolyása után is, magokat szerencsésen fentartani. Azt kérdjük: mi lett volna a keletről ide betelepedett magyar nép magvából, itt a tulnyomó, ellenséges indulatu, elkülönült érdekü, más nyelven szóló népfajok közt, ha ezen nyelvhez nemzetiségéhez hűn ragaszkodó faj, az azokkal érintkezés következtében bennök felolvadt volna?! Semmi egyéb salaknál, mely az elhamvadás után alá szokott ülepedni. S ha eként feloszlott volna a magyar nemzet, mi lett volna sorsa szomszédainknak, midőn a mult viharos időkben éppen ezen rajongó magyar nemzetnek jutott volt részébe a kelet felől intézett vészes becsapásokat feltartóztatni?! feleljenek erre ők.

S annak bebizonyítására, hogy ezen különköds nemcsak ábránd, hanem abban némi kegyetes erőny is rejlik, elegendő tanuja az, hogy valahányszor azon tágitani akartunk s rozszellemünkől tévutra vezetve, az amalgamizálást megkísértettük: elődeink sirja felett intőleg állott a boszalló nemesis is, s fenytő karjától visszariadva — áldás érte jó szellemünknek — vissza is tértünk őseinkhez. Megérthetjük valahára azt, hogy valamint azok, kik szüleit itjü korukban elvesztik, azoknak szeretetétől, gyámoltásától meg levőn fosztva árván maradnak, a szülői szent szeretetet nem szőlők rokonai- vagy barátaiiban, hanem egymásiban a testvérek közt találhatják fel, mely szeretet ha az előtt tágabb is volt, most a szerencsétlenségben megerősödött, mert természetes ösztönnél fogva igen is jól érzik, miszerint csak a közös szeretet fogja őket fenntartani: éppen ilyen helyzetben van árva nemzetünk is Európa közepén; ha mi egymást kölcsönös szeretettel, testvéri bizalommal egyetértéssel nem tartjuk fel magunkat, a magyarok istene sem fog fenntartani.

Hosszasan nem voltam elhatározva: ha vajjon ezen százados ünnepe gyász vagy örömnepnek tekintsem-e, végre meggyőződtem, hogy az igen is örömnepünk.

Örömnepünk azért, mert holtak tetszett nemzetünk tíz évi hosszas álmából fölébredt és életjelét adta; fölébredt úgy, mint tán soha sem volt, mert fölébredt mint egy nemzet, melyet sem vallás, sem kásztok, sem politikai, sem magán-érdekek nem szakítanak szét; fölébredt úgy mintha egy volna; mindenki előtt csak a haza érdeke az első, minden egyéb

hátterbe szorul. — Igen is örömnepünk ez, mert megmutattuk, hogy él a magyar nemzet, él pedig egységben. Mely hatalom az, a Mindenhatón kívül, mely egy ily nemzetet megsemmisíthetne? Ugy van, nincs hatalom a földön, mely egy életben levő egyetértő nemzetet el tudna tiporni — mindenek felett egy oly nemzetet, mely multját tisztelni tudja s tisztelettel s követni vágyó elhatározással emlékezik ősei nagy tetteire, mely hajdan vészekkel küzdve, az óriási fergetegnek néha már meg is hajolva — nagy és dicső volt. — Igen is egy ily nemzetet, mely a mai napon is fényesen tanúságot tesz életben léteiről — eltiporni nem lehet.

Büszke vagyok, hogy nekem jutott azon szerencse, hogy a székiység ezen fővárosában megtartani szándékozott nemzeti ünnepe én nyissam meg, azon nemes széki nemzet kebelében, melyet úgy tekinthetünk mint a nemzet édes anyját.

Volt idő — éppen a Kazinczy ideje, és az azelőtti kor, — midőn elég gyáva volt a nemzetnek egy része elefedkezni, hogy ő magyar; ekkor Erdély magyarságának, s kivált a nemes széki nemzetnek köszönte a nemzet, hogy szeretett nyelve fönmaradt. — De hogy ezen boldogító öntudat továbbra is boldogítson, szeressük végtelennül — mint az anyja szereti első csecsemő gyermekét — anyanyelvünket, s valamint az ártatlan hajdan első szerelme föllobbanása alkalmával, minden üdvét szerelme tárgyában látja központosítva: úgy mi is találjuk fel minden üdvünket a haza szeretetében — s e szeretet legyen oly szent, oly tartós, miszerint ha oly szerencsétlenség lennénk, hogy megérnők az időt, midőn ez érzést meghálni érzünk, kérjük a Mindenhatót akkor, hogy inkább vegye el életünket, minthogy ez érzést kihálni engedje.

Háromszék (Vége). — Hogy hosszadalmas ne legyenek, az ezen közgyűlésünkben felmerült tárgyak közül, még csak egyet hozok fel.

Felolvastattam bukaresti helyvélh. lelkész Koos Ferencz urnak mult év november 8-káról keltezett egyházközségünk-höz czímzett levele, melyben szent-györgyi általánok életbeléptén őszinte örömet jelent ki; főleg azért: mivel — mint írja — abban az egyesült Dunafejedelemségekben még most csak egyetlen, de mindég nagyobb virágzásnak induló bukaresti magyar ref. iskolának legközelebb eső és legtermészetesebb oszlopát szemlélte; s felhozta, hogy azon iskola négy ref. növendéke, — igen jeles és szép reményekre jogosító egyéniségek, — jövő évben S.-Szent-Györgyre át szándékoznak jöni. Azonban kettőnek jelesen, Szilágyi Károly és Debrecei Józsefnek szülői, anyagi tekintetben gyengébben állanak, hogy sem gyermekeiknek több éven át tanítását önérejkön megbírhathák; holott éppen ezeknek gyermekeik azok, kik illő képzetetés mellett anyanyelvünknek és vallásunknak a hazában, vagy talán a Dunafejedelemségekben oszlopaivá nevelkedhetnek. Mirencze felkéri egyházközségünket, kegyeskednék valami módot ki-gondolni, hogy ezen két szép reményű gyermek S.-szent-györgyi tanulatásának alapja jövőre biztosíthaték; mert felette

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

Jármay kimondhatlan fülháborodással hagyta ott Béli szállását. Ismerve az ő forró és nemes jellemét, ismerve azon érzelemtengert, mely az ő külsőleg hideg magatartásának, s rideg axiomáinak kérgé alatt mint elfojtott vulkán lappangott, ismerve az ő büszkeségét, melyet szíve habár elpalástolva érzett azon szerencse által, mely őt a hölgyek kegyével s vonzalmával nem ritkán boldogította; s ismerve különösen politikai nézeteit, fogalmát a hazafiságról, a nők értékéről a társadalomban, s ennek alapján azoknak honleányi kötelességeiről; felfoghatjuk szívének szokatlan felháborodását, habár tudjuk azt is, hogy ő Margitnak inkább külsősége által volt elbá-jolva, s szerelmök nem alapulván teljes bensőségen, nem is verhetett a szívbe oly mély gyökeret, mely ha kiszakíttatik, rendszerint végre a szívnek is után kell szakadnia. Nem Margit csapodársága és hűtlensége okozott szívében megbírhatlan fájdalmat, de annak elgondolása, hogy Margit kiért lett hűtelen? A nemes rangú férfiú, mely sorsa a magyar büszkeség egyik feltűnő oldalát képezi még sokkal demokratikusabb korunkban is, s másfelől a hazafi — sokkal mélyebb csapást érzett szívén mint a szerető. Jármay elég erős és elég büszke volt arra, hogy egy szerelmet, melyben csalódott, mint értéktelen mérges ruhát azonnal és hidegen eldobjon magáról; de hogy az ország függetlenségéért küzdő pártalan lelkeségű magyar főr leányát, egy kocsisból az ország legtekintélyesb fiainak ősszemészárlása, virágzó falyainak s kastélyainak felprédálása által felemelt kéjencek karjaira lealacsonyítva lássa, ez mélyen vérzetete lelkét. Nem viseltetett a magyar gyűlölettel az idegenek iránt; őrmest honfuitott százakat, ezeket, kik a nemzet vagy

uralkodó iránt érdemeket szereztek; tehát Jármay szívében is nem valamely konok nemzeti előítélet szolgált a hölgy vétkének mérlegelőjéül, de Lódi Simon jelleme és neve volt, mi minden erdélyi honfi vérélt lázította. Ezen jellemet s ezen gyűlöletet nem a mi költői képzelgésünk teremti: Lódi jellemet s gyűlöltetését a vele szinte egykoru történet-írók eléggé körvonalozták, mi csak alkalmaz-zuk azon adatokat.

Mindezek mellett háborítá Jármay szívét azon viszony felbomlása, mely őt Boronkay-hoz lánczolta. Megszokta már e férfiut másod atyja gyanánt nézni; tudta, mennyire szereti leányát Boronkay, s mennyire csüng azon, hogy ez és Jármay egymással boldogok legyenek. Hogyan igazolja most magát viszsza-lépéséért a tekintélyes atya előtt? mert arról szó sem lehet, hogy közte és Margit közt a szerelem régi bizalmassága többé vis-szaállhasson; de érzi, hogy visszalépését ép-pen az atya előtt köteles igazolni; s így ezen tett komoly és szomorító indokáról is köteles őt értesíteni; ezen meggyőződésből a mint mély fájdalomból némileg üdült, azonnal siete Boronkayhoz.

— Uram! — szólt ennek, — soha meg nem köszönhetem jószágodat, melylyel engem leányod iránti szerelmem által gyermekednek fogadni kész valál. Igen boldognak éreztem magamat, ha téged atyámnak nevezhettelek volna, de Margittal viszonyom örökre megszakadt.

— Az Istenért Miklósom, mi történt köz-tetek?

— Margit kihílt irántam; sőt mi több, szerelmemet leggyalázatosb ellentünkért, fáj kimondanom, hogy Lódi Simonért áldozta föl.

— Jármay, ez rágalom, ez nem lehet — szólt Boronkay.

— Menjen kegyed a Vajdáék kertjébe, mindent látni fog.

Boronkay ingerülten ragadta kalapját s rohant a Jármay által kijelölt helyre.

Margit Lódiával a pavilonban időzött most,

mialatt a nevelő s a Vajda lány alá s fel-sétáltak a kert ösvényein.

Midőn Boronkay lányát e férfival szerelmi enyelgések közt lelő, határtalan ingerültséggel ragadta meg karjait, s lökte ki őt a pavilonból.

— Uram, kiméltetl légy gyöngéd s ártatlan lányod iránt, — szólt Lódi.

— Ki leczkéz itt engem? egy rabló fő-nök, ki nem eléggé kifosztani Erdély nem-es-ségét aranyából, ezüstjéből, hanem lányainak jó hire s becsülete után nyújtá orkezeit, — szólt Boronkay s dühösen kapott kardja markolatához.

— Uram, — szólt alázattal Lódi, — leányod erőnyesebb, mint hogy bárki is becsü-ltet elrabolhatná. Ne légy ingerült, én sze-retem őt. A természet, mely szívembe von-zalmat adott iránta, fel is jogosít viszontsze-relemre. Te atya vagy, de bocsáss meg, po-litikai gyűlölségből nincs jogod tapodni a ter-mészet törvényeit. Kezem nem gyalázza meg leányodat. Én Erdély zászlós ura vagyok, s jelenleg kinevezett káransebesi bán.

— Bán ur — szólt Boronkay — meg-adom kegyelmednek azt a köteles tiszteletet, melyre ez irtózatok napok gunyja kényszerít. Családi körömből kivül élvezd méltóságodat, s légy büszke azon hatalomra, melyet nem apád alapítottak. Behuzozkodhatik a fel-prédált és kirabolt, s uraitól megfosztott kas-télyokba az utazók sörpredéke mint a becsü-letes ember egyaránt, ezért reá nem omla-nak annak falai. Az Isten nem tesz ily cso-dákat. De midőn te egy család házi oltáira-ra léptél szentségtelen gondolatokkal, ott földi méltóságod meg nem mentheti becsületed. Hozzatok magatokkal szerelmet ha ide jö-tetek, de ha anyagilag megöltetek minket, kiméltétek erkölcsünket. Rossz híreddel telve Erdély országát, minden ember átkoz, gyűlöl és megvet; hogyan tudsz uram szeretni egy oly elvetemedett erdélyi lányt a kitéged sze-rethet? a ki kéjelgéseidért szóadását, mátkahitét mngszegi, s Erdély legdelibb s leg-

lovagiasabb fiatalának szerelmét ily jelleme-tenil megosalta? hogyan tudsz uram sze-retni magas méltóságodban ily elvetemült leányt — e magas méltóságban, melylyel egy-kor lovagiaság és becsület, hazaszeretet s király iránti hűség volt összekötve, nem pusztá dőlly, melylyel a nyomoru kevélykedik, ki darócára ült fel a rablással s gyilkolással kierőszakolt bársonyt?

— Elég uram! — szólt Lódi — a dölly-fős nemeselek, a leánya szíve felett tervező atyának, a fanatikus magyarnak, kiknek éret-len csoportja végszerencsétlenségbe dönté már egykor jobb sorsra hivatott birodalmakat, s elvégre egy mindenfélő rögeszmék befolyása miatt elkeseredett szívnek sokat megbocsá-tok, megbocsátottam a legyőzött dihétt, ha legyőzőjét tehetetlen bosznyjában rablónak, zsiványának nevezi — megbocsátom mindezt boszlatlanul oly férfiaknak, kinek leányátimá-dom. Vádaidd vissza nem utalom, sőt meg-alázom magam előtted, és életem legszebb diadalma volna, ha ezen harezből, melyet te uram ellenem kezdettél, jó szerencsével bontakozhatnám ki. Multam igénytelen darócán te ki nem állhatod jelenem bíborát. Ez a ti előítéletek, más szempontok emberei ezért csak inkább becsülnék engem. Könnyű nek-tet uram, kiknek már fényes születéstök egy állást jelölt ki a társadalomban, honnan a fej-delmi trónig sines semmi ugrás; sok mega-lázódás, nehéz munka, vér és idő, áldozat kell oda, és sok türelem, hogy a szegény egy bíbor foszlányt akaszthasson darócára. Tűni s megalázódni eléggé megtanultam míg ekkorára emelkedtem; eltűrtm tehát sértő gunyaidat, s megalázom magam előtted, mi-dőn mélyen sörtes és becsületenitesz, moga-lázodom, mert kezdődül függ az miért mind-azt feláldoznám örömet a mit eddigi életem szenvedései és türesei által kivívtam, leszá-lanék a porba, alább mint a honnan felemel-kedtem, csak kegyedet nyerhetem meg le-alázott helyzetemben, hogy leányod szívén s szívémen ne tégy erőszakot.

nagy hatása fogna ennek lenni, mind a bukaresti ref. iskola növendékeire, s mind illetőleg a szülőkre s általuk a nemzeti művelődésre, a magyar irodalom pártolására és vallásunknak ez idegen földön gyarapodására. A felkérő t. lelkész ur kötelezi magát, hogy a Szilágyi Károly részére, évenként 5 pforintot a tanodai igazgató tanár urhoz befizet mind addig, míg a jeles de szegény növendék tanulását célt ér, habár 15 évig kelene is ezen összeget fizetnie.

E nemzeti és emberbaráti érzelmekkel teljes levél felolvasása nem maradt hatás nélkül. Egyházközségünk meghatározta, hogy január 20-án tartandó közgyűléséből, hatósága körében ikeket bocsátand ki, melyekbe a felhozott két bukaresti növendék számára, avagy egyszer összegei feljegyeztesse. Reméljük, Rikán kívüli székely és magyar rokonok közt is leand nek e nemzeti ügynek pártolói. Ohajtandó volna, hogy magánosok adományozásából, a bukaresti iskolából tanodáinkba időnként átjövő két magyar növendék évenkénti segélydíjazására, állandó pénzalap keletkezzen. Egyesült erő sok jót tehet. Nagy-Borosnyón, jan. 3-án, 1860. B. A.

Ujdonságok.

— E hó 27-én a redoutteremben álarcos bál volt azon előhirdetéssel, hogy a vigalom alatt Hunyadi diadalmenete fog ábrázoltatni. Ez megis lön kisérve. Láttunk magyar hőseket a farsangi lárvák fíntor arczaival, százmával töltött török ruhákat, melyek hullaként ábrázoltak, s bármely Kreuzer-comedie-nek méltó tárgyát képezik. Mi mellányoljuk az illető haszonbérő buzgalmát, ha ő a vendégeknek szórakoztatására áldoz, de az ily bohózkodások tárgyát válogassa meg, s a magyar történelem fényes és dicső emlékeit farsangi bohózkodással ne sértse. Ha egy ily menetet Magyarhonon kívül akárhol csináltak volna, egyenesen nemzetünk elleni demonstrációnak tekintenék. Itt természetesen a haszonbérő szándéka jó volt, de a tárgyat igen helytelenül választotta.

— (Neurolog) Mélt. és főt. Horváth Pálapát, esperes és m.-vásárhelyi lelképásztor, papságának 58-ik, életének 81-ik évében január 18-án esti 7 órakor jobblétre költözött. Béke hamvaival!

— Egy hozzánk intézett levélben azon kérdés van feltevé, hogy oly katonakötelezettek befizetett pénzével, kik az idén sorozás alul magukat megváltották, mi történik most, miután ő felsége parancsa folytán ez évi sorozás elmarad? Egy újabb sorozásig a befizető meghalhat, a befizetési összeg alább szállíthatatik, egy jövő sorozáskor tán a mostani évkorakra nem is fog eshetni a katonaság kötelezettsége sat.? E kérdésekre nézve a természetes és jogszerű felelet csakis az lehet, hogy miután a befizetés oka el van enyészve, a befizetés kötelesege is elenyészett, s ha a befizetés megtörtént, az kérdésen kívül visszakövetelhető, s vissza fog adatni. Egyre kell azonban vigyázni: hátha nagy bonyodalom lesznek, és véletlenül oly nagyszerű sorozás fog kormánynak elintéztetni, hogy a pénzeli megváltás joga is eltöröltsék? Akkor talán a módos szülő örövendit foghat, hogy most látszólag hasztalanul a megváltási összeget befizette.

— A Kazinczy-ünnep Szászvárosban a lelkes orvos-tudor Lészay Dániel ur vezetésével január 15-én tartott meg az ottani ev. ref. papok nagy termében, s több e célra berendezett szobában. Mindkét nemből, s a bennszülött különböző nemzetek részéről is öszvesen több százra menő közönség gyűlt össze, hol legelőbb is műkedvelő által Pap Adam algyimnastani tanító vezérlete alatt Kolcsay himnusza énekelte. Orvostudor s egykori orsz. gyűlési követ Lészay Dániel ur hatásteljes beszédrel nyitá meg az innepélyt, mely beszéd

annál érdekesebb volt, mert a köztisztelt szónok még zsege fiatalágában Kazinczyval ismeretségben állott. Dáné István reform. lelkész ur Kazinczy életrajzát adta elő. Utána a buzgó hazafi M. Makray László ur szónokolt, ki nemzettünk dicső múltját, s mostani szellemi fejlettségét jövő felvirágzásunk kezességül mutatta fel. Medgyes Bálint ur szavalt Szász Károly korszorozott költeményét. Lészay János ur a „Szózat”-ot. Végre ref. lelkész Pap István ur szép szónoklattal zárta be az innepélyt. Szünetek alatt a zenekar énekelt alkalmi éneket. A terem falai Kazinczy s több magyar író arcképével voltak díszítve. Az innepélyt vig lakoma s lelkes toastok követték, 104 személy vett ebben részt. Itt aláírás iv indítástól közre, s 200 frint iratott alá a Kazinczy-alapítvány részére 50 frint levonásával, mely Kazinczy-alapítvány cím alatt egy állandó éneklőkör alapjául tettezt le. Az innepélyben mondott beszédek ugyanezen alapítvány javára kinyomtatni határozottak. Mind az innepélyben mind a lakomában nemcsak a magyar, de más ajku hazánkiai is, hazafias öszszérzessel vettek részt.

— Gyergyó-Szentmiklósról a lapunk 129-dik számában közreadott gyergyói levél azon tudósítására, hogy az örmény közönség az alreál tanodát nem segélyezi, s a színészetet nem tartja, egy nyilatkozatot tettünk, melyben említettük, hogy ezen közönség ezelőtt m. e. 20 évvel ajánlott egy ottani algyimnasium felépítésére 400 forintot, minek kamatját ma is fizeti. Ezen felül az író értesülése szerint a mostan alakuló realtanodára is évenként 80 frintot ajánlott fel, és pedig kizárólag saját pénztárából. A színház nem látogatás okával azt állítja, mert Nagy Mihályt igen gyenge társulata azt nem érdemli, s a magyar színészetnek aligha hasznára is van ily társulat. A Dézsiféle társulat az örmény közönség teljes pártolásában részesült, s biztosítja a nyilatkozó a közönséget, hogy egy csak valamennyire is méltányolható társulattal az ottani örménység meg nem vonandja részvételét. Ugyanezen levélből értesülünk, hogy Csik-Somlyón az ottani tanárok közreműködésével február 2-án Kazinczy-innepélyt rendeznek.

— Egy érdekes egyházi beszéd lön átadva hazai irodalmunknak, „Emlékezetek az erdélyi örmények mult életéből, melyeket az örmények apostola világosító szt. Gyergyó 1858-ik évi ünnepén a szamosújvári örmény szertartású templomban mondott Lukács Kristóf szamosújvári plebános és esperes.” A munkácskát az elmondások fellelkesült városi tanács és esküdt közönség a község költségén nyomatta ki; s valóban jóles tartalma által érdemes is volt e megismerésre. A szónok kiemelve, hogy az erdélyi örmények vallásos menekültek, átfutó szemlélet tart e nemzet őstörténelmének egész Erdélybe vándorlásuk, mely Apati Mihály korában történt. Kiemeli, hogy 200,000-nyi örmény van a világon, mely a római ritust követi, míg négy millió tévelyeg a keleti ritust követve. Szép és velős előadás jellemzi a munkát, s ha tán némi észrevétel lehet tenni, az csakis a felekezeti azon európaszerre gyakorolt udvariatságsága, hogy más felekezetek itt is tévelygőknek nevezetnek. Az emberi kedélyben az, hogy a mit szeret, mihez ragaszkodik, azt másoknak kisebbitésével akarja emelni. Pedig kivált a hitbelieknek becse önmagában s nem a relativitásban van.

— A „Kerti gazdaság” című lap szerkesztője egy nyilatkozatot küldött be, miszerint a magyarországi és szerb vajdasági területen minden néptanító a cs. k. helytartóságok rendelkezésénél fogva követelheti, hogy fenncimzett lap a község pénztárából megvitetessék.

— Egerből írják a „P. N.”-nak, hogy az ottani hölgyek a legegyszerűbb magyar öltözékekben készültek a táncvigalmakban megjelenni. Ohajtjuk, hogy e példát nálunk is, bálókban és utcán kövessék, mert biztosan csak így igérhetünk a magyar öltözéknek — állandóságot. A gyöngyösi casino pedig felhívást intézett a hölgyekhez, hogy a bálókban mindig ugyanazon ruhában jelenjenek meg. S e böcs tanácsot

hisszük szentül követni is fogják a nemzetileg jónak és szépek hívei.

— Egerből — írja a „P. N.” — megszokott a haza csak szép és nemes tetteket hallani, s az egri név Bartakovics Béla érseksége óta csak még dicsőbb lett. Most is megint e kitűnő főpap s az általa álló káptalan hazafiúi tényleg tudósíthatjuk olvasóinkat. Az egri érsek ő nagyméltósága 10,000, az egri káptalan pedig szintén 10,000 forintot adtak a magyar Akadémia palotájára.

— Tóth Kálmán „Egy királyné” című pályanyertes drámájának előadása egész Magyarországon eltiltattott.

— A magyar akadémiai tárgyalások szaporodásával az Akadémia az ezeket közli Értesítőjének a folyó év kezdetétől fogva három szakban külön kiadását rendelte el; egyzersmind külön hirdetőt mindenikre. Az említett szakok a következők:

I. A magyar akadémiai Értesítő. A nyelv- és széptudományi osztály közlönye.

II. Magyar akadémiai Értesítő. A philosophiaitörvény- és történettudományi osztályok közlönye.

III. Magyar akadémiai Értesítő. A matematikai és természettudományi osztályok közlönye.

E három közlőny mindenike időköz nem kötött számokban fog megjelenni, de két havonként mégis legalább egy szám, melyek kiterjedését a tárgyak mivolta határozza. Az első kettőtől 30 nagy nyolczdrétű iv alkot egy kötetet, a harmadiktól 25 iv, melyekhez több-kevesebb rajztlak járulnak.

Az előfizetési árak könyvárusi uton 3 uft, postán keresztelőkés árt 3 frt 80 kr up.

Megrendelhetni e közlőnyeket Pesten Eggenberger, Geibel, Hartleben, Kilián, Lampel, Lauffer, és Stolp, Osterlamm, Pfeifer, Ráth; a vidéken minden hiteles könyvársoknál, kik az előfizetési pénzeknek, 25 percent letudása mellett, egyenesen A Magyar Akadémiai Értesítő kiadó hivatalához. (Pest, uri utca, 2. sz.) beküldésére köretnek. Postai előfizetők a postai előfizetési árnak (3 frt 80 kr) bérmentes beküldésére kéretnek, ugyanezen czimzett alatt. Mindenik szakasz első számai februárban küldetnek szét. — Pest, január 10. 1860. elnöki meghagyásból Toldy Ferencz, titoknok.

— Kun-Szent-Miklós községtanácsa 500 forintot katarozott az akadémia palotájára. Hol ily tények! fölösleges a szó s kis hitűség a csüggedés.

— A pesti izraeliták f. hó 25-én az „Európa” szaloda főtermében táncvigalmat rendeztek, melynek tiszta jövedelme a magyar akadémia javára van szentelve. Ez is egyik jele az időnek! (M. S.)

— A pesti hivatalos lapok „hazug koholmányoknak” nyilvánítk az azon híreket, melyek szrsint e folyó évben is lenne ujonczozás.

— A fekete frakkot Napoleon császár számüzte a francia társaságból, hogy keresse fel ő is saját tűzhelyét valahol. Egy közelebbi bálon a tuileriában három ezer ember, a legvegyesebb társaság, volt jelen, s egytellegy fekete frakkot sem lehetett látni. E helyett azonban volt mindenféle egyenruha, katonai és polgári, ott voltak három világrésznek különböző nemzeti ruházata; sőt voltak régi udvari öltözetek is, dus violaszín himzésekkel, fekete bársonyból, arannyal, gyöngyökkel kirakva.

Nemzeti színház. — Szeredán jan. 25-kén „Navarrai királyné regéi” Prill K. utolsó fölléptéül bérletszünettel. A vendég művésznő Margaretha szerepében működött, nagy tetszést aratva; Follinusznő Eleonorat, Paulay I. Ferenczét személyesíték.

— Ha tudnám bán ur, hogy valaha még halálom után is, leányom folytatva elvetemültségét, szívét s kezét neked adná, e perczben kardommal vagdalnám ösზე őt mint hitvány kutyakölyköt. Távozz innen hitetlen leány, ki atyád szívét így öszsemarezagoltad. — Vajdáné asszonyomat pedig rit kerítéséért verje meg hazám istene.

— Örült vén bolond! — mormogá Lódi magában zöldült arczal.

Boronkay haza vitte leányát, s a nevelőnőt elkergette házától. Margit terhes beteg lett, szíve kimondhatatlanul veszélyes örvénybe volt sodorva lengése miatt.

V.

A mint fennebb említettük, a Káransebesre menekült erdélyi főuraknak Básta bizton-sági iratot küldött, melyben feljogosítja őket az országba visszatérni, teljes biztosítást adván, hogy a multakért semmi kereset nem fog ellenük indíttatni, s mint Erdélyország békés polgárai az östörvények védelme alatt személy és vagyonbiztonságukat akadálytalanul élvezhetik.

Székely Mózes szerencsétlen végsorsa, a barcasági csatán a nemesség virágjának elpusztulása, azon kétes biztatások, melyeket ekkor a török földre menekült Bethlen Gábor nyert a portától Erdély újabb függetlenség hírczának gyámoltására, azon meggyőződésre hozták a menekülteket, hogy hazafjok megmentésére ezuttal kilátás sem belülről sem kívülről nem mutatkozik, s hogy azon legutolsó esetben is, ha egy elv, melyért Erdély már másfél század óta küzd, most mind tarthatlanabbá válik, s ha ez ország kénytelen lesz a magyar korona s általa egy idegen uralom alá át is menni; legalább a vesztett helyett, a magyar nemzet egyesülésének ténye áll elő; s még Erdély nem jutand ezáltal Carthago sorsára. — Ezen meg-gondolás oda vitte a menekülteket, hogy ha-

zárjukba visszatérjenek, s ott tőrjék el a mit a végzet reájok mért.

Voltak többen, kik Erdélyben nem akartak élni az ország függetlensége nélkül. Erdély nemessége általában nem szerette Magyarországot olygarachalis intézvényeit. Ott a nemesség, mely mindig magvát képezte a magyarságnak és szabadelvűségnek, szerfő-lött ki volt szorítva a főbb urak által az állam ügyeire birt régi befolyásából. A nemesség mindig a nemzeti kormány mellett küzdött; erös karja vitta ki a Zápolya koronáját. A főurak saját feleiktől irigylve a koronát, saját hatalmukat a pártoskodó szerencsétlen haza felett idegen fegyverek által érvényesíték, s e fegyverért, ez erőhatalomért cserébe adták a koronát. Erdély függetlensége az oligarchák tultatalma elleni reakció volt; és Erdély győzött nagy ideig, főhatal-mait saját fiaira ruházta, s jogban, befolyás-ban a nemesség egy volt; nem lévén külön érdekű főrendje, érdekének egysége által oly eredményeket tudott kivívni a nemzeti civilisatión, melyekkel Magyarország soha azon időben nem kérekedett, hadjárataiban pedig, melyeket Booskay és Bethlen Gábor alatt viselt, eléggé megmutatá, hogy kiknél s melyik rendnél áll a régi magyar monarchia ereje.

Nem csudálkozhatunk tehát, ha Erdély fia, kik közül ész és becsület utján egyenlő jogot birt a legutolsó rendű székely nemes is a fejelmű sítvegrez s az ország minden főhatalmához, soha sem mutattak kedvet külföldi hatalom s egy néhány magyarhoni fő-család politikai hübéreseivé válni.

E volt alapja Erdély makacs függetlenségi küzdelmének, mely Zápolya uralkodásától kezdve egész Apafig tartott. Egy elv szaksztatva ketté éppen azon szerencsétlen kor-szakban a nemzetet, midőn a török ellenében a legszilárdabban kellett volna együtt állania. És Magyarország tetteért megis lakolt, elhi-bázott politikája miatt százötven évig birta a török a magyar királyok székvarosát, s késő századokra azon eredményt, hogy az ország

legszebb vidékéről apránként kipusztult a magyar elem, s Szerbia, Bosnia s Bulgaria nomad népei települtek a gazdag rónaságra, s virágoznak ottan a mai napig.

Elég int tehát a mult, egyetértésre a jelenben és jövőben.

Most a káransebesi menekültek egy időre elesni látván hazájuk függetlenségét, midőn a közre mit sem tehettek, éppen kötelességeiknek engedének, s birtokukat kívánták legalább megtartani a hazából.

Gyűlést tartottak az öreg Borbély György-nél, kinek vezérlete alatt jöttek ki Káransebesre, s elhatározták visszatérni hazájokba.

Bethlen Farkas történelmének tizenket-tödik könyvében elősorolja ezen menekültek nevét, s úgy hisszük, nem lesz érdektelen ha mi is megemlítjük őket, habár csak egy ré-szök tartozik regényünk főszemélyzetéhez.

Bethlen Farkas így ír:

„Káransebesben voltak: öreg Borbély György a többinek vezére; Bethlen István, Gábor testvére, Csáki István, Kovasóczy Mik-lós, Bethlen György, Boronkay gyermekeivel, Balog István, Rákóczy János, Angyalos János, Jármí Miklós és András, Cserényi Ferencz, Csizsár György, Nagy Bálint, Vái Rufin, Horváth János, Kál-mándi Mihály, Gáltóvi Mihály, Literati Márton, többen a fehérvári polgárságból, s több főurak s nemesek nejei sat.

Közös gyűlésükben elhatározták a hazájokba visszatérést, azonnal tenni is kezdék készülteiket.

Ezen elhatározás után történt a Jármy és Margit közötti esemény; minek folytán Jármy megváltoztatta hazatérési szándékát, s elhatározá Tömösvárra szökni át, osztandó ott Bethlen Gábor és társainak sorsát.

Ezen elhatározását értül adni szándé-kozott a töle oly nagyrabecsült Horváth Jánosnak, s a mint a Margit hűségében csaló-dás miatt érzett lelki vihart legyőzhette, sie-tett Horváthéknak látogatást tenni.

Csak Annát lelő otthon, ki egyszerű pam-

lagon ülve egy virágoskor öszszeillesztésével foglalkozott.

— Kedves foglalkozásban talállak drága hölgy! — társaid, a virágok között... bol-dog vagy míg előtéd színe és illatja van a virágnak; én csak a gyors enyészetet látom virulásukban, minden a mi bájos, a mi gyönyört ad, oly hamar oda lesz, oly hamar szí-nét veszti.

— Te szerfölött bus vagy bátyám! ar-czod bánatos kifejezése — igen fáj nekem.

— Oh Anna! nem hittem hogy így tu-dok szenvedni, nem hittem, hogy egy csaló-dás megbírására a férfi kebel is oly erőtelen. — Atyámtól hallám sorsodat. Nem aka-rom s nem is tudom menteni Margitot. Vi-szonyotok megszakadását oly mélyen fájlal-m, amennyire szivedet mindig méltónak ta-láltam a családi boldogságra. Megtudom mér-ni szenvedésedet; mert a szív csak egyszer szerethet, s te az élet legnagyobb kincsét játszad el. De ugy hiszem férfias lelked ere-je meg fog vigasztalni, s életed jelszava meg-nyugtát. „Mindegy” emlékezz e gyakori mon-datodra, s használd azt talizmánodul.

(Folytatjuk.)

Statistikai adatok. Az 1857-ki népszámlá-lás szerint az ausztriai birodalom egyes orszá-gok szerinti népessége mindkét nemből köv-etkezőleg áll: Csehországban van 4,778,693. Morvában 1,878,029. Silesiában 462,051. Gal-licziában 4,632,866. Bukovinában 447,095. Al-só-Ausztriában 1,369,699. Felső-Ausztriában 688,294. Salz. 140,192. Steiermark 1,010,076. Karinthia 324,325. Karniolia 467,441. Partvi-dék 507,931. Tirol 865,553. Magyarorszá-g 8,054,471. Szerb vajdaság 1,526,105. Hor-vát-szlávorszá-g 851,516. Erdélyország 2,173,704. Határvívdék 1,062,072. Dal-mácia 415,628. Velencze 2,306,875. Lombar-dia 2,835,417. (ez azonban már Piemonthez ment jobbadán). Ö s s z e s né p s z á m 36,798,038. Ebből a magyar korona után tartozó terület ösz-s z e s népessége 14,083,486.

Pénteken jan. 27-én Suck András tárogató hangverse. I. szakasz a Zsidó hölgy 4-dik felvonása. II. szakasz tárogató műverseny Tinódi dala, és „Kiddit a fa” népdal zongora kísérettel tárogató. III. szakasz „Nabucco” 3-dik felvonása. IV. szakasz „Románca a Kunokból,” népdalok. Suck ur többször kihívta népdalokat, részint Tinódi dalait ismétlé, részint ráfutta a Rákóczi. A tárogató mint látszik nem solo hangszer, arra nem elég tökéletes, de zenekarban az oboát jól helyettesítheti, mert hangja annál terjedelmesebb, s alsóbb hangjában valami szomorú van. Tinódi két dala ezen szinte háromszázad múlva halottaiból fölkellett ének, mélyen hatolt meg mindnyájunkat; tán egykor a tárogatóval, s azért talál egy reá. Tinódi Török János vitézsége czimű dala, pompás alapgondolat volna egy magyar operához. Talán a kedvetlen idő okozta, hogy nézők nem nagy számmal jelentek meg, ez ősz nemzeti hangszert meghallgatására.

Kolozsvári piacziár. Január 26-án 1860. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 85 kr. — Egyéb búza 3 ft 3 kr. — Rozs 1 ft 68 kr. — Árpa 1 ft 16 kr. — Zab — 1 ft 88 kr. — Török búza 1 ft 40 kr. — Pityóka 1 ft — kr. Marhahús fontja 10 kr új pénzben.

Politikai hírek.

— A francia császár államgondozási levele rendkívüli felindulást okozott az egész országban. Közélebb az ing a csuhánál, mint egy régi közbeszéd tartja. Gyapju, gyapott, czukor s kávé tökéletesen feleltetik Antonelli bihorkokat. A császári program jelenleg a napi kérdés. Az utcai lapárusok stentori hangon kiabálják: egészen népszerű, mindent a népről! hisz világosan mondja a levél: Csak egyetlen jó rendszer van, — az, mely nemzeti gazdagságot teremt s a munkás osztálynak jólétet szerez. Franciaország minden részeiből küldött sereg mennek a császárhoz, némelyek, kivált a gyárhelyekből, tiszteletteljes panaszok és féltelmekkel, mások, a tengeri városok és borvidékekből, lelkesült öröme és hála nyilatkozataikkal.

Az Anglia s Franciaország közti kereskedelmi szerződés 1861. augusztussal fogva életbe lépni, mint Párisban mondják, s hogy C o w l e y lordnak, ki valójában még csak 17-én érkezett vissza Párisba, a szerződés aláírása iránti megbízás már is zsebében volna. Cobden is még mind Párisban mulat s többféle kitüntetések tárgya. Az új kereskedelmi szerződés létrehozását nagyrészt neki tulajdonítják. 17-én az ő tiszteletére nagy lakoma volt Napoleon hűgöl, s ez alkalommal toasztot emeltek a szabad kereskedelemre is.

— Párisban úgy látszik nagyszerű tervek vannak készülöben, nemcsak hogy hírlak, miszerint a császár parancsára legközelebb banquetek fognak Milanóban napirendre jutni, melyek célja, a francia s olasz seregek közt közölsébi s minél barátságosabb érintkezésekre alkalmas adni; hanem magában Franciaországban oly katonai mozgalmak történnének, melyek a közügyemet már is nagyon magukra vonták. A katonai intézetekben rövid idő óta ismét oly tevékenységet fejtenek ki, mintha egy kuszóbb álló hadsereg készülne indolni, s mint hallatszik, nem kevesebb mint hatszáz ezer ember számára készítenek elő élelmi készleteket; aztán a hadi hadost hála lábra van állítva; a csapatok előretolását s anyagszerek szállításának nincs hossza végső majd minden pályavonalról sör és golyókat visz hátán. Mi lehet mindo feltűnő mozgalmak oka s célja? csak gyanítgatják. A Franciaországban jelenleg napirenden levő papi ügy mint a kereskedelmi igazgatás, bárha kormány teljes figyelmét veszi is igénybe, még is ily eszközök használatát, legalább a jelen stadiumban, még nem teheti szükségessé. A kormány és papság közti viszály mindenesetre javában áll. Az, hogy a római kormány a francia őrség visszavonása iránti kívánnal már nyíltan oda vetette volna a keztyűt, a „Morning Post” szerint sem valószínű ugyan; de a francia papság hűvel s elkészenedéssel folytatja a harcot. Nemcsak Morlot érsek lemondása a titkosanacsosi tagságról s alamiznáságról való; hanem a püspökök sem szűnnek izgatni levelekkel. A kormány csak-ugyan számít rá, hogy az idő változandósága elvevő azon kegyeletes hatalmat, melyet valaha a hívő népre gyakoroltak. Szintoly kevéssé látszik sikerülni azon izgatás is, melyet az anyagi érdekekben az új nemzetgazdasági program által magukat fenyegetetteknek hívő gyárukok előidézhetnének a valóban munkás osztályok között.

— Hogy a császári kormány a béke muveinek nekibátorítása közepett a hadi mesterséget sem akarja elhanyagolni, mutatja a „Moniteur de l'Armée” következő fontos közlése:

„A császár parancsára Randon thnag a hadügyminiszter, a hadsereg ruházata a névze oly intézkedéseket tett, melyeknek elvitáztatlan hasznos voltát a következőkből be lehet látni. — Valahányszor a hadsereg teljes egészét gyorsan és tetemesen szaporítani kellett, a ruházási rendszer azonnal nem felelt egészen meg a szükségletnek, még pedig a készletek és a műhelyek elégtelensége miatt. Eddig a ruhadarabok készletek nem bírtak szabályszerű tartalékkal. Békés időkben békélábra szállították azokat le, s takarékosági tekintetből nagyon megkevesbítették. E rendszer fogyatkozásai szembeütlők. A futásban tett intézkedések ártnak a jó kivitelnek, s az országos kincstárnak kárt tesznek. Ugyanezért a császár legújabb rendeletei szerint ezentel a hadsereg készleteinek mindenkor a hadi lábhoz kell alkalmazva lenniök. Ezen ezentel csak lassanként kell elérni, s azon évenkénti hitelek korlátain belül, melyeket egyszer máskor a kamarák meg fognak szavazni. Ez eleinte kétségkívül szaporítani fogja a kiadásokat; hanem ha azután háborus hírek következnek, vagy éppen maga a háboru, akkor nem kell többé rendkívüli hiteleket kérni, s ez által a helyzetet éppen akkor tárt fel, midőn az első készletek iránt a legnagyobb titoktartás szükséges; a kincstár roppant összegeket fog meggyaldokolni, mivel többé minden ártnak rögtön megdrágulása nem fogja terhelni; e mellett a ruhadarabok jó elkészítéséről biztosítani lehet.

Az eddigi fogatkozások taglalása után ez mondatik továbbá: „A miniszter most elhatározta, hogy a rakatárknaszűntelen késsen kell tartani ezentel 100,000 egész öltözetet. Ezzel az évenkénti jutalékok felruhazzák, s a készletet minden évben megújítják. — A mi a munka szervezését illeti, a kézműves-századok megmaradnak, s koreteik permanens állapotban tartatnak, mint az activ zászlóaljaké. De a 100,000 tartalék-öltözet a magán ipárnak adatik ki. Egy nagy, gépekkel jól ellátott gyár,

melynek minden évben ily tetemes megrendelés van biztosítva, szükség esetében néhány gép hozzáadásával képes fogva lenni arra, hogy havonként 60,000 öltözetet szállítson. A lábbelik tekintetében a krimiai és az olaszországi hadjárat alatt az illetők azon tapasztalásra jutottak, hogy a kézműves-századok nem elegendők többé, s az állam sürgős pillanatokban a magán-iparra nem támaszkodhatik. Ugyanezért, most, egy már szervezett magán-gyár azon megrendelést kapta, hogy évenként 300,000 pár bakancsot álló tartalékokat készítsen. — Végre még a következő fontos reform említendő. Eddig a rakatárknaszűntelen a hadügyminiszter parancsára adtak ki. Most azonban minden nagy katonai parancsnokság vagy hadtestnek meg lesznek a maga külön rakatárjai, s az osztály-intendánsok fel vannak hatalmazva, a szükséges tárgyakat a hadparancsnokoknak kiadni. — Világos, hogy ezen rendelkezések által a francia hadsereg csatákésztsége nevezetesen előmozdittatik, és a jövődöbeli rögtönzések megkönnyítenek. Ugyanezért a börzse való benyomás nem igen örvendéles volt, a mi a békés program hatásait némileg gyengíté.

— Az orleansi püspök, mint a „N. Ztg.” írja, második röpiratot adott ki, melyben sokkal mérsékeltbben lép fel mint az előbb, s a császár jó érzelmeinek is igazgató szolgálat. — Azon főpapok, kik egyszersmind senatorok, hir szerint, beadványt készítenek ugyan e tárgyban a senatushoz, mely alakjára és tartalmára névze sokkal szelídebbnek mondatik a francia püspökök egyéb nyilatkozataival.

— Thouvenel jan. 20-án megérkezett Párisba. Még az nap délután hosszú beszélgetése volt a császárral. Egy körlevélről beszélnek különböző hatalmakhoz, melylyel az új miniszter munkássági köréhez akar fogni.

Egy nemkevéssé fontos tervről beszélnek, mely a császár előtt áll vizsgálat végett. Szó van a ne h e z l o v a s s á g merőbeni eltöröléséről, mint a mely igen költséges és sokkal csészérűben lenne kipótolható könnyű lovasság által.

— C a v o u r grófnak a szárd kormányra visszatérési színtoly nagy jelentőségű eseménynek tekintik Anglia politikai körében is, mint Olaszországban. A „Times” többi közt írja: „E szerint minden oldalról új meg új bizonyítványt vesszük annak, hogy a hátráló politika, a melyet Franciaország a villafrancai egység óta követett s a szárd kormányra is rányomott vala, merészebb és szabadelyűbbnek adott helyet. A Cavour-miniszterium megalakulta nyilván jeladás Victor Emanuel határozottabb föllépésére, s hogy minő irányban fog ez történni, ahoz alig fél kétség. Szárdintának sokkal egyenesebb befolyás lesz megengedve Olaszországra névze, mint eddigéig volt. Cavour gróf egyéb feltételek alatt aligha a cabinetbe belépett volna.

London, jan. 22. Hírszerint egy miniszteri reform bill által a városokban a választói jog a 6 font stnyé évi házbérg fog kiterjesztetni. A síkföldet illetőleg a census nagyobb lenne. Bizonyos választókerületek jelenlegi képviselő száma kevesbítetténi fog, mi által 26 új parlamenti hely lenne megnyerve.

London, jan. 19. Míóta a „Moniteur” a császárnak a pápához intézett levelét közlétevé, az irlandi katolikus papság tartózkodás nélkül s éppen nem helyeseltető ingerült modorban fejezi ki kárhoztató-ítéletét ama fejedelemről, kinek eddigéig, mint a kath. egyház megmentőjének hódolt. Egy a „drogheda hívekhez” intézett manifestumban az irlandi primás, Dixon érsek többek közt így nyilatkozik:

„A császár levét az álarcot. A „Moniteur”-ben közléte s dec. 31-én Rómába küldött levél által egy mutatja föl magát a világ előtt, mint magyabtyjának utánzója, a pápai székkel bánásmódra névze. Az ezen levélben foglalt nyomoru állgasságok senkitsem csalhatnak meg. Hogy azon gyalázatos beszédhez, melyet ő abban a pápához intéz, hasonlatot találhassunk; azt kell képzelnünk, hogy egy tetőtől talpig fölgyverzett rablókapitány egy szerencsétlen fegyvertelen tust torkon ragad s ekkép szól hozzá: Pénzedhez, kedves barátom, kétségekívül tagadhatlan jogod van; azonban a következőket kell megfontolnod: én nem engedhetem meg, hogy egy idegen segélyedre jöj-jön; te magad ugyan, ha erre van erőd, oltalmazhatod erszényed; azonban ezt éppen nem tanácsom; legjobban szabadíthatod ki magadat a zavarból, ha nyugodtan átadod nekem a pénzt; s ezen szeretete méltó leereszkedés viszonzásul, kész vagyok ruházatot s éltet birtokát számodra biztosítani.” — Így beszél az egyház legidősb fia a szent-atyához. Mennyire föl kell háborodniok az egész földön levő minden jó katolikusoknak, ezen levél fölött! Önök bizonyosan mindnyájan osztozandak azon véleményemben, hogy annak szerzője számára illőbb hely a hami fogház, mint a Tuileriák palotája. Mennyire sajnálom én a lovasias francia nemzetet, hogy egy ily uralkodó lábainál kell feküdnie. Azonban reméljük, hogy még elhatad hozzá egy szózat, mely egész retentőségében megbéníthatandja a szent atya ellen kinyújtott kezét, t. i. az egyesült katolikus kereszténység szózata, mely az egyház minden ellenségeinek hangjától dorogván, körülbelül következők szavakat kiáltand fölébe: „Rablól vedd le kezedet Krisztus helytartójának torkáról.”

— A „Times” szerint az angol-francia kereskedelmi szerződés már megérkezett aláírás végett. Lord Cowley az arra való teljathatalt Párisba vitte magával, s csak néhány csekélyszerűbb pontot kell még megállapítani. A császár a francia gyárosoknak tett ígéretei által 1860. júliusig meg van köté; de angol részről a szerződés azonnal, tehát 18 hóval a francziánál előbb menne teljesebbé. Egy párisi levelegről szerint, a császár a maga tárgyalásait a különböző iparágak képviselőivel bevégzte. Egész nyugodtan, de egyszersmind határozottan kimondta azon véleményét, miszerint többé a szabadelyű kereskedelmi programtól nem fog eltérni. Pereirend Párisban jan. 18-án Cobden tiszteletére nagyszerű gazdaszlakoma volt. Manchesterben is egy reform-meeting alkalmával Bright a legnagyobb magasztalásokkal tetéző Napoleon császárt, s beszédében azt mondá: a császár levele megérdemli, hogy arany betűkkel nyomattassék ki.

— A párisi „Presse” szerint C a v o u r azért lépett vissza az ügyek élére, hogy mindenekelőtt helyreállítsa a háboru alatt föllüggesztett alkotmányos intézményeket, s aztán Európa előtt oly politikát fejtsen ki, mely Olaszországtól gyors és teljes fölzsabadítására intéz minden lépést. Egyelőre tehát a bekebelezés ügyének tényleges végrehajtása s háttérben az — Unita Italia könnyen még új vértapokokat élnyelhet terve. Az új miniszterelnök ugyan is, midőn az egyesített szárd-lombard országgyűlésbe egyszersmind Közép-Olaszország képviselőit is

meghivandja, s ezen tény által a bekebelezést lettdologgá változtatja, ugyanakkor nemcsak a még csöndes pápai államokra, hanem Napolyra és máshová is veti szeméit, hol az olasz háromszin még nem nyerte el a szabad lengés jogát. Hogy mindez a nyugati hatalmak beleegyezésével történik, ki kétkelhetnének ezen? A két hatalom közt megállapodás létezik az olasz-kérdésben.

— A turini „Armonia” úgy értesül, hogy bizonyos, a római kérdést illető okmányokat szándékoznak napfényre bocsátani, még pedig ily jelíggel: „Te nem embereknek, hanem Istennek hazudtál”, mely szavakat sz. Péter intézett volt két képmutató s az egyházi javak megrablójához. — A római nemesség feliratot intézett a sz. székhöz, melyben késznek nyilatkozik minden áldozatra, a mit hű alattvalók s keresztények tehetnek. Egy-két demócrata vagy piemonti érzelmi híján mind aláírták, s köztük Bonaparte József hg is, ki az itteni házat képviseli.

— Garibaldi még mindig azon járta az eszt, hogy Szciziliában mozgalmat idézzon elő s annak élére álljon. A nápolyi kormány értesülve a pártvezér ezen szándékáról, jelentékeny erősítést, hírszerint 30,000 emberből állót, küldött a szigetre. — Viterbóban, nem messze Rómától, zavarok ütöttek volna ki; Pesarból egy svájci osztály indult oda.

— A hivatalos párisi újság a kormány egy közleményét hozza, melyben Feléttil elkész elfogatása Bolognában megértesítettik. A elkész elfogatása a Mortara család sürgötésére történt, s börtönben tartása annak folytán vált kényszerűséggé, mivel a nagyszámú tanuk ellenében magát a gyermekrablást vádja alól kitisztítani nem tudta. A elkészszel egyebiránt állásához illő tisztelettel bánnak a törvényszéki épületben, hol fogva marad mindaddig, míg ügytörtvényesen lefoly.

— Garibaldi a paviai tanulókhöz levelet intézett, mely a pápa világi hatalmát igen hevesen megtámadja. A francia sajtó elég ovatos volt eddig semmi tapintatlanságot nem követni el. Az „Univers” kivételt képezett. A „Patrie” erre vonatkozólag következő közleményt hoz:

„Ha bennünket ezen lapban még valami bámulatba ejthetne, az ezen okiratnak közlétele lenne. Az „Univers” azt mondja, hogy római levelezőjétől vette ezen irat fordítását. Előjog ez, melylyel minden más francia lap felett bír, melyek ezen kiáltványt nem kapták meg, kétségen kívül, mivel a francia kormány az egyházi érdekek iránti tiszteletből annak közlételetét megtiltotta. Sajnálats, hogy oly iratok, melyek a határokon, mint az egyházat sértők, szigoruan fölfoglatatnak, az állítólag katolikus lapokban megjelenhetnek. Azért történik-e ez, mivel az „Univers” szövetségesei a pápai székhöz éppen legnagyobb ellenségei! Mert a végletek érintik és támogatják egymást.”

A szárd hadügyminiszterium a korábban osztrák szolgálathoz volt azon lombardiaiakat, ktk a tüzéség, tengerészlet és hidászatait szolgálták, s az 1834 diki korosztályhoz tartoznak, fegyver alá szölitotta.

Florence, jan. 13. Az emilii kormány azt hiszi, hogy jövő martiusig 40,000 embert állíthat sikra. A francia röpirat megjelenését Toscanában nem kisebb örömriválással üdvözölték, mint annak idejében a magentai és solferinoi győzelmi tudósításokat. Siena utcaí háromszinű lobogókkal díszítették fel, s este a város kivilágították. Az inkább gyakorlati Pistoiából s néhány más kisebb városból hallunk, úgy látszik, mintha ott tervszerűleg akarnák az ostromállapotot kihívni.

Turinból írják, hogy ott a fegyvertárház rendeletet adtak a hadikészületek nagyobb mérvben folytatása és gyorsabítására iránt.

Mint Bécsből 22-ről írják: Verona város s az erdő környé ostromállapotba van helyezve, kétségen kívül a piemonti izgatás ennek főoka. A demonstrál ragálya a veronaiakat is meglepte volt. Az „O. D. P.” az ostromállapotról szólván, így végzi: „Vajha lehetséges lenne a kivételi állapotot ezen egyetlen helyre szorítani. Mindazok után, miket Velencéből s néhány más kisebb városból hallunk, úgy látszik, mintha ott tervszerűleg akarnák az ostromállapotot kihívni.

Florenceben egy komplottnak jöttek nyomába, melynek célja volt a nagyhercegi kormányt nyomaállítás. Az összeesküvők közül néhányat elfogtak, kikkel a büntető törvények szerint fognak bánni.

A „Nord” szerint Rómában egy titkos bizottmány létezik Vergagli, a toskánai nhg követe vezetése alatt, melynek célja Toskánába berontást tenni. A katonai vállalat vezetője Rousselot ezredes, egy francia legitimista lenne, ki 1830-ban vándorolt ki, s a Bourbonoknál állt Lucca és Pármában szolgálatban. — A florencezi községtanács felírta így kezdődik: „Bizunk, hogy nemcsakra elérkezik azon ohajtolt nap, midőn Felséged személyesen előj, átvenni azon szerencse-kívánnalokat, melyeket e nép a nemzeti függetlenség nagylelkű előharczosa számára föntart.”

Turini jan. 23-ki távirat szerint a hivatalos miniszteri névsor következő: Cavour miniszterelnök s külügyminiszter, Fanti had- és tengerészeti, Mamiani közoktatási, Jacini pénzügyi, Cassini jogügyi, Elena közmunkügyi, miniszter. A belügyi tárczára több nevet emlegetnek, leginkább Farini dictatori, a ki hona valamint jelen állománál fogva legszorosabban kövve van az annexió kivételéhez; mellette mint hadügyminiszter s főparancsnok Fanti tkb állott, a ki jelenleg Turinban a hadügyi tárczát nyere. Aggasztó volna már e két förlúnak elhívása az Appennineken túli tartományokból, hogyha ezek egyszersmind szorosabban nem csatoltatnának Piemonthez: Mamiani római, Elena velencei. A turini új kabinet elegendő jellemzi azon politikai programot, melyet az valósitani mulhatlan feladatának tart.

— A „D. A. Ztg.”-nak írják, hogy utóbbi napokban az orosz és porosz követek Bécsből Ratibor és Oederberg kocsiznak ki, hogy — mint levelező gyanítja — ott kormányák számára sürgönyöket tegyenek fel. Nem foghatni meg, miért e rejtelmeskedés.

— Kopenhaga, jan. 14. „Városunk utcaín s nyilvános helyein — írja a „Nat. Ztg.” — az utóbbi évek alatt teljes csend uralkodott; azonban e nyugalom csak színleges, külsőleges s felületes; azt, mit az éles szem már egy évtized előtt észrevett, most mindinkább terjedő körökben kezdik észrevenni, hogy a

dán államban nemcsak valami, hanem nagyon sok is hátramaradásban van. Félni kezdenek a jövőtől a nélkül, hogy a fátvált még csak letelezni is mernék. Minden dän hazafi aggódva gondol arra, hogy a király végre is kénytelen lesz vagy Danner grófnét az udvartól és országból eltávolítani, vagy pedig a koronát fejéről letenni. És ha a király, mint feltenni lehet, az utóbbit választja, akkor a koronaörökös a király nagybátyja az agg Vilmos Frigyes foglalná el a trónt, azon férfiu, kinek neve nemrég a hírlapok csödrovátaban volt olvasható, s kit a kopenhágaiak azon temérdek adósságért, melyekbe gonosz hajhászok és uszások által keveredett, nem általánosan a nyilvános szegény oszlopa elé állítani; e 70 éves agastyán uralkodjék egy szilaj nép felett, mely őt gyűlöli s megveti? És ha ez a kijelölt trónörökös Keresztély herceg javára a trónról önkénytelen le is mondana, valjon az utóbbit el fogják-e általánosan ismerni, és kinek lesz-e ez a királyságban forrongó szenvedélyeket lecsillapítani? Nem fog-e akkor azon vad lármá, hogy ő schleswig-holsteini, még inkább hallhatóvá válni?

— Sztambul, jan. 14. Egy távirati sürgöny jelenti: Az eddigi francia követ Thouvenel Franciaországba elutazta előtt a portától a szuezi csatornára vonatkozólag határozottabb nyilatkozatot kívánt; de az ottoman kormány egyszerűen korábbi iratára hivatkozott, mely az európai hatalmak közös határozatára vonatkozott. Egyébiránt Thouvenelnek külügyminiszterre kinevezetése itt mint egy rémlövés hatott. A politikai légkörben rekkenőség uralkodott; időjósok vihart jelentenek. Kypriszi pasa kevésbé mult hogy ismét nagyvezírré nem lett, csak né telt volna oly föltételeket, midőn a szultán őt felhívá, melyeket ez nem hitt elfogadhatni. Az angol követ lord John Russell megbízásából kifejezé a porta előtt a brit kormány kedvetlenségét Kypriszi pasa elmozdítása fölött.

— Sz.-Pétervár, jan. 11. Jenikálét, az azowi tenger bemeneténél fekvő ezen erődöt, mint mondják, jelenleg nagyon erősítik, nemrég öt svéd hajó érkezett oda s ágyukból álló rakományukat az erődítvények számára letették.

Ujabbak. — A „Wiener Ztg“ következő czafolatot közöl: „Ama magán távirat, mely Veronából jan. 22-ről azt jelenti, hogy a várost s a várkerületet illetőleg az ostromállapot már kihirdetett, teljesen alaptalannak bizonyult be. Veronából kelt hiteles tudósítások szerint, az illető hatóságok ezen perczig még nem folyamodtak a békés s nyugott lakosság számára iltalomnak s egy terrorizáló izgatás elleni szükségbeli védelemnek ezen rendszabályához.“

— London, jan. 24. A parlament tegnap megnyitott. A királynő megnyitó beszédében említé, miszerint a congressus határozatlan időre elhalasztott: Anglia minden a béke fenntartását célzó rendszabályokban részt kíván venni, s bizton reméli, hogy az olasz ügyek békés uton kielégítőleg fognak megoldatni. Arra fog törekedni, hogy az olasz népek szabadlá létele külföldi erőszakos beavalkozásoktól megóvassék; megemlíti a tárgyalásokat egy kereskedelmi szerződés fölött, melynek célja a Franciaországgal szövetséget szorosabbra fűzni; végül köszönetet mond a szabadszabadságok fölállítását körül tanusított készségért; jelenti, hogy pénzügyi előterjesztések fognak tétetni, s a hadsereg, hajóhad és országvédelem legerősebb lábra állítását. Szerencsét kíván Angliának gyarmatai jóllétéhez.

— Cavour gróf miniszterelnöksége Turinban önként érthetőleg a legnagyobb örömmel fogadta. Az „A. A. Ztg.“ ottani levelezője szerint a piemonti főváros népe magán kívül volt, mintha egy új háboru előestéjén állnának, mint a mult évben, midőn az ausztriai két felhatalmazott az ismeretes ultimatummal megérkezett volt. A Savoya dandár első ezredének ezredese legott magához hívá haditisztjeit, s jelenté nekik mondanak fel szállásaikkal, mert nemsokára változnék a helyőrség, s őket a telet vagy Florenzben vagy Bolognában fognak tölteni; az első ezred Florenzbe, a második Bolognába ment. Egyébiránt Cavournak a kormányra lépte már azt jelenti, hogy közép-olasz tartományok megszállása, s a külpolitikának erősebb vitéle kicsinált dolog. A forradalom a Markákban, Umbriában, sőt Nápolyban is aztán nem soká fog magára várni. Cavour neve azonos a forradalommal; Napoleon az ő kinevezetését egy távirati sürgönyben helyeselte.

Cavour csak ideiglenesen vevé magára a belügyek terhét, míg Farininek ideje lesz azt róla levenni. Ez utóbbi ugyanakkor, midőn a piemonti királyságban az új választásokat elrendelték, az ő eddigi diktátori székén nem kevesebbel van elfoglalva, mint a szárd választási törvény kihirdetésével, s egyszersmind az umbriai tartományok választói kerületeit és a választandó követek számát is megszabta. E követek aztán a szárd parlamentbe fognak menni. Párisban beszélik, hogy Victor Emanuel rövid időn nagy szemlélt tartand és akkor hadiseregének tudára adandja Közép-Olaszország bekebelezését, s hogy ugyanakkor a „Moniteur“ is közléteendi a Savoya és Nizza grófságnak Franciaországhoz csatlakoztatásuk iránt fennálló titkos szerződést. Az „Ind. belge“ szerint az olaszországi hadsereghez tartozó katonának meg van parancsolva csapataikhoz utazni; új szabadságot senki bármily okból sem kaphat. A Lombárdiában álló hadsereg szaporítatik s tetemes fegyverszállományok mennek a sz. Gothárdon át Olaszországba. Mindez természetesen még távolabbi terve-

ket gyanított, miket másutt sem fognak szemügy elől tévesztetni. Nápoly rendkívül fegyverkezik, s az egyházi állam sem kíván készenlétlenül találni. A pápai sereg száma mintegy 12 ezer emberre van felszaporítva s a kormány egy bankárral új kölcsön iránt kötött szerződést, mely bármely esetlegre is a szükséges eszközöket kezére szolgáltatassa.

— Párisi levelezések jelentik: „A senatus és a törvényhozó gyűlés febr. 23-ra vannak összehíva. Komolyan beszélnek egy felhivatalos röpiratról, mely közelebből megfogna jelenni, s egy „nemzeti-gallicán egyház“ szervezését tárgyalná. E kísérletet régóta várták, s alig is lehet képzelné Franciaországban az egyházi összeütközések más megoldását. A gallicán egyháznak még sok párhivei vannak Franciaországban, a kik azon mértékben fognak napvilágra jöni, mint az ultramontan püspökök a katakombákba vonulnak vissza.“ (P. L.)

— Velenczéből folyvást demonstrációkról irnak, ki-vált a színházlatogatás ellen, úgy hogy rövid időn a velencei tartományok valamennyi színházait be kellend zárni. Velencze, Padua, Verona s Udinében ez már meg is történt.

— Milanó, jan. 22. A piemonti csapatoknak legközelebb Romagna-, Parma-, s Modenába bevonulását várják. Mirandolában már több száz piemonti katona van.

NYILT POSTA SEGEVÁRRA.

A mennyiben lehetett szólottunk már arról, azonban a kivonatot örömet vennők tudomásul.

Urbéri kárpótlás-tőke utalványozás.

A szebeni orsz. főtörvényszéknél a szász nemz. héth. uradalmának talmási, talmacseli, boiczai, porcsedi, alsó-sebesi, felső-sebesi, tiliskai, galisi, szelistyei, vallyei, síbieli, káko-vai, mihályhegyi, ruscuri, földvári stb. b. u. 83,173 ft. T. 22467 f. kh. utalványoztatott. Bejelentési nap január vége. Tárgyalási nap marc. 28.

A zilahi mtsznel Boér Anna, Simon Ferencznének, alsó-berekszői, felső-berekszői, illyésfalvi, nagy-bajomi, nagy-paczali b. u. 6943 f. T. 2661 ft. kh. utalványoztatott. Bjn. marc. 20. Tn. majus 15.

Bécsi börze. Jan. 24-kén: Nemzeti kölcsön 79.70. pft. — Metalliques 5 pcentes 72.50. Urbéri papírok: magyar 73. — erdélyi 70.75. Bankrézvény 866. Korona 18.20. Cs.k. arany 6.27. Ezüst 32.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(847)
Sz. 745—60. 1860.

Hirdetmény.

A bábáskodásbani oktatás a nagy-szebeni s a kolozsvári tanintézetekben kezdődik jelen év márczius 1-én.

A tanulónők fölvétele történik Kolozsvárról cs. k. igazgató Dr. Szabónál és N.-Szebenben cs. k. tanár Dr. Mikulicznál (Sarkantyú utca 360 szám.)

Nagy-Szeben, jan. 12-én, 1860.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól.

(858)
Sz. 25,802—3288. 1860.

Hirdetmény.

Az 1860. év hágatás idejére a következő állomásokban fognak kincstári ménlovak felállítani, ugymint:

a) A nagy-szebeni kerületben: Szent-Ágothán, Ujegyházán, Szent-Erzsébethfalván, Vízaknán, Szász-Kereszturban, Segesvárról, Erzsébethvárosban, Medgyesen, Nagy-Sinken, Szerdahelyt.

b) A brassói kerületben: Homoródon, Lebneken, Fogarásban, Földváron, Vidombákon, Nagy-Borosnyón, Kovásznán, Szent-Katonán, Prásmárban, Seps-Szent-Györgyön.

c) Az udvarhelyi kerületben: Barothon, Kaditsfalván, Sz.-Kereszturban, Csik-Kozmáson, Csik-Rákoson.

d) A marosvásárhelyi kerületben: Maros-Vásárhelyt, Etéden, Kelemenelkén, Hadréven, Kutyfalván, Bernádon, Küküllővárt.

e) A besztérczei kerületben: Szász-Régenben, Harinán, Besztérczen.

f) A déési kerületben: Déesen, Rettegen, Cserneken, Nagy-Somkúton, Katonán, Magyar Laposon.

g) A szilágy-somlyói kerületben: Hidalmáson, Nagy-Almáson, Zilahon, Szilágy-Somlyón, Tasnádon, Szamos-Udvarhelyt, Hadadon.

h) A kolozsvári kerületben: Kolozsvárt, Tordán, Dobokán.

i) A károlyfejevári kerületben: N.-Enyeden, M.-Igenben, Buzás-Bocsárdon.

k) A szászvárosi kerületben: Szászvárost, Hátszegen, Déván.

A kincstári ménlovaknak az e honi lakosok által elővezetett kanczák hágatására leendő haszn lata ingyen engedtetik meg, de a kanczának legalább is 14 marok 1 hüvelyknyi magosoknak kell lenni, és se oly hiányokkal, melyek a lötenyészésre nézve károsok lehetnének, terhelve, se elgyengítve vagy elhiványodva nem szabad lenniük.

Egyszernél többször napjára egy ménlő sem bocsátta ik a hágatásra, és hogy a kanczák elővezetésiben minden önkény eltávoztassék, azok azon sorban irandók be egy jegyzőkönyvbe, a mint bejelentettek, és ezen rendben is vezetendők elő, miről mindenki a jegyzőkönyv megtekintése által meggyőződhetik.

Miis az ezen intézet lehető legnagyobb használatára végett ezennel közhírré tételik. Nagy-Szeben, január 19-kén, 1860.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól.

(859) A tisztelt cs. k. bágyoni járáshivatal mint törvényszék folyó évi január 6-kán 18. szám alatt kelt értesítésénél fogva, a mult évi december 3-kán 1781 szám alatt kelt urbértörvény-

széki végzés alapján, az Alsó-Szent-Mihályfalván keresztül viendő tagosítás végett a helyszínen leendő előnyomozási tárgyalást folyó évi február 13-dikára reggeli 9 órára tüzvén ki, erről minden érdekeltnek oly hozzáadással értesitetnek, hogy valamelyik fél meg nem jelenése esetében is a szükséges teendők megtételni fognak.

Kolozsvárt, január 20-kán, 1860.

Káli Nagy Elek,

Alsó-szent-mihályfalvi birtokos és felhatalmazott.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVTOMDÁJA. (Belső farskautca 74 sz.)

NEM HIVATALOS.

(860) 1860. 1/29.

JELENTÉS és INTÉS.

Az általam 1850-ben legelőször forgalomba hozott cs. kir. szabadalommal ellátott

Anatherinszajviz

a mely

Ausztria, Németország, Anglia, Törökország és Schweizban a legjobb hírnevet vívta ki, újabb időkben speculativ iparfejlődésnek szolgált rugójuál. Hasonló gyártmányok égig magasztaló dicsérekedések mellett merültek fel, s minthogy azok minőségi tekintetben nem képesek az én szabadalmazott Anatherin-szajvizemmel a versenyt kiállani, ezt üvegem alakjának utánzása, sőt szabad. firmának Anatherin elnevezés általi mystifikálása után kísér-

tették meg elérni. Ezen mystificatio már hivatalosan betiltatott, intem tehát azokat, kik az én üvegem alakját és a borítékot utánózzák, hogy én az alsó ausztriai kereskedelmi és iparkamerről 1859. febr. 3-dikáról és május 9-ről tilalmi és védíratot nyertem.

A tisztelt nemességnek és a t. publikumnak jelentem aláson, hogy a cs. kir. szabadalmazott Anatherin-szajviz és cs. k. szabad. fogtapsz a mellékelt jegy és mintaalakban Bécsben csak nálam (Tuchlauben Nro 557) kapható.

POPP J. G. fogorvos.

Vidékeken pedig a következő bizományosoknál:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerész. Tordán: Wolff gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller gyógyszerész. Brassóban: Hoffmann J. Károly-Fehérvárt: Ruff J. Segesvárról: Misselbacher J. M. Besztérczen: Dietrich és Fleischer. Dézen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nchrer. M.-Vásárhelyen: Fogarasi D. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. Debreczenben: Bezler gyógyszerész.

(757)

STEIN JÁNOS

kiadó-könyvárusnál Kolozsvárt s általa minden könyvkereskedésben kapható:

G I R Ó K U T I

NAGY KÉPES NAPTÁRA

1860-dik évre.

Ára 1 uj forint.

(813)

HELYZETÜNK és JÖVŐNK,

ára 80 uj kr.

(855)

(2—3)

A majorok között, a Csértörő ma'om szomszédságában, egy 6 és fél hold kiterjedésű felü-

gyelű házzal ellátott kert szabad kézből eladó. Értekezhetni iránta Pap János kereskedésében az arany kigyóná.